

Op Stapel 2022-01

17 januari 2022

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen
Guido Liessens (wat de toelichting betreft)
guido.liessens@g-o.be

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

Had u graag zelf de tekst van het ontwerpdecreet of -besluit nagelezen?
Laat het weten aan:

Jan Brewee
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **Duaal leren/Leren en Werken**
- **Internaten buitengewoon onderwijs/De Rijzende Ster**

Ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanlooffase en het stelsel van leren en werken

Het decreet bevat maatregelen die de uitfasering van leren en werken mogelijk moeten maken: een uitbreiding van de invulling van de aanlooffase, het kwalificeren in de aanlooffase en de wijziging van de berekeningswijze van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de centra voor deeltijds onderwijs.

Alle bepalingen gaan in op 1 september 2022.

AANLOOFFASE

Leerlingen die inschrijven in een aanlooffase, worden gescreend op arbeidsmarktberedheid en -rijpheid.

De periode waarin dat moet gebeurd zijn, wordt verlengd: de screening moet gebeuren uiterlijk vijfentwintig opleidingsdagen na de start van de effectieve lesbijwoning.

Leerlingen van wie de screening aantoont dat ze niet klaar zijn om een aanloopstructuuronderdeel aan te vatten, kunnen zich opnieuw inschrijven in de school waar ze voordien waren ingeschreven. Het schoolbestuur mag de inschrijving niet weigeren. Het kan zich niet beroepen op capaciteitsoverwegingen.

De aanlooffase krijgt een bijkomende invulling: het kan gaan om een bundeling competenties uit een standaardtraject, maar, in de tweede graad, ook om een clustering van competenties uit **verschillende** standaardtrajecten binnen een studiedomein. Het aanloopstructuuronderdeel wordt dan breder oriënterend en leidt minder determinerend naar één duale opleiding. De clusters waarover het concreet kan gaan, zullen worden vastgelegd in samenspraak tussen de overheid, de sectoren en de onderwijsverstrekkers.

De goedkeuring om een duaal structuuronderdeel te programmeren, impliceert de goedkeuring om ook de aanloopstructuuronderdelen aan te bieden die eraan gekoppeld kunnen worden (de mogelijkheid een aanloopstructuuronderdeel aan te bieden dat is afgeleid uit **verschillende** standaardtrajecten in een studiedomein, opent wel géén bijkomende rechten om duale structuuronderdelen aan te bieden waarvoor de school of het centrum geen onderwijsbevoegdheid heeft).

Voor de aanloopstructuuronderdelen worden geen aparte curriculumdossiers opgemaakt: de aanlooffase wordt telkens verwerkt in het curriculumdossier van de verwante structuuronderdelen.

WERKINGSBUDGET CENTRA DBSO

De centra voor deeltijds onderwijs krijgen in het stelsel Leren en Werken een aanvullend werkingsbudget, dat sinds 2019-20 verdeeld wordt op basis van de prestaties van de leerlingen in de aanloopfase en tijdens de arbeidsdeelname gedurende het voorgaande schooljaar.

Voortaan wordt het berekend op basis van het aantal regelmatige leerlingen in het stelsel Leren en Werken in het centrum op 1 februari van het voorgaande schooljaar. Aan het globale (Vlaanderen-breed) beschikbare budget verandert dat overigens niets.

De berekening van de werkmiddelen voor **duale structuuronderdelen en aanloopstructuuronderdelen georganiseerd als voltijds onderwijs** in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs gebeurt voortaan op dezelfde wijze als voor scholen BSO: afhankelijk van de discipline genereert een leerling 18 of 22 punten. Voor het duale stelsel valt het aanvullend werkingsbudget (op basis van het aantal dagen dat jongeren het voorgaande schooljaar effectief gepresteerd hebben in de fase arbeidsdeelname of de aanloopfase) weg.

ONDERSTEUNINGSMODEL

De bepalingen in de codex met betrekking tot het ondersteuningsmodel worden ook van toepassing op de leerlingen in **duale trajecten** in de Syntra vzw's. Ook leerlingen met een verslag of een gemotiveerd verslag die een duaal traject volgen in een Syntra vzw, kunnen dus aanspraak maken op de begeleiding door ondersteuners.

STUDIEBEKRACHTIGING

Alle studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt van de tweede graad leiden tot het getuigschrift van de tweede graad. Een **onderwijskwalificatie** op niveau 2 evenwel behaalt de leerling alleen als hij in die studierichting (naast de eindtermen) een beroeps- of deelkwalificatie verwerft. Dat stond zo al in het [decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur](#); het wordt nu ook ingeschreven in de [Codex Secundair Onderwijs](#).

In de aanloopfase worden bewijzen van competenties uitgereikt, uitzonderlijk ook een bewijs van beroeps- of deelkwalificatie (als de geselecteerde competenties een volledige beroeps- of deelkwalificatie omvatten). In het desbetreffende standaardtraject wordt opgenomen welke studiebekrachtiging mogelijk is.

Het besluit introduceert de mogelijkheid tot een kwalificerend traject-op-maat in de tweede graad: als (en alleen als) een overstap naar een duale opleiding vanuit het aanloopstructuuronderdeel dat er rechtstreeks is van afgeleid, niet mogelijk blijkt, kan de klassenraad beslissen om voor die leerling de competenties uit het standaardtraject van het bovenliggende duale traject na te streven. Op basis van het verwerven van die competenties kan de leerling dan de studiebekrachtiging uit dat standaardtraject krijgen. Bij een doorlichting door de Inspectie moet de school de noodzaak aan een kwalificerend traject-op-maat (waarom de leerling niét kon instappen in een duaal traject) kunnen aantonen.

Een flexibel duaal traject, waarbij een leerling van rechtswege van de tweede naar de derde graad kan doorstromen op basis van een verworven onderliggende beroepskwalificatie (ongeacht het verwerven van een onderwijskwalificatie), kon tot nog toe enkel in een modulair georganiseerd structuuronderdeel. Het kan voortaan ook in lineaire trajecten.

PROGRAMMATIE, OPSTART van / INSTAP in DUALE TRAJECTEN

De mogelijkheden voor scholen voor buitengewoon secundair onderwijs om duale trajecten te programmeren wordt uitgebreid: de voorwaarde dat de school het jaar voordien al een nauwverwante niet-duale opleiding moest aanbieden, vervalt.

Tot dusver kon een aanbieder een duaal structuuronderdeel opstarten tot de eerste lesdag van oktober.

Het kan voortaan ook later, als de instroom ernaartoe voorbehouden wordt voor een leerling die op 1 oktober is ingeschreven in een bijhorend aanloopstructuuronderdeel.

Op de eerste lesdag van juni, de tweede referentiedatum voor de vaststelling van het studieaanbod, worden, in voorkomend geval, ook de leerlingen in het aanloopstructuuronderdeel meegerekend.

Tot dusver kon een leerling in een duaal traject instappen al van bij het begin van het schooljaar waarin hij 15 wordt.

Die mogelijkheid vervalt: een leerling kan voortaan pas instappen in een duaal traject wanneer hij (effectief) 15 jaar is of ouder.

OVEREENKOMSTEN

Leerlingen in een alternerende opleiding (dual leren of leren en werken) volgen de schoolvakantieregeling. Onder voorwaarden kan daarvan worden afgeweken, maar dan moeten de opleidingsdagen die in een schoolvakantie vallen, worden gerecupereerd tijdens de lesweken op dagen dat de leerling zou worden opgeleid in de onderneming.

*Leerlingen met een **overeenkomst van alternerende opleiding** bouwen betaalde vakantiedagen op, maar moeten (ook) die opnemen tijdens de schoolvakanties. Sommige ondernemingen maken gebruik van een collectieve sluiting wegens jaarlijkse vakantie: dat kan (uiteraard) ook buiten de schoolvakanties, tijdens de lesweken dus. De leerling kan dan niet in de onderneming worden opgeleid, maar zou in die periode ook zijn betaalde vakantiedagen niet kunnen opnemen.*

Dat wordt nu toch mogelijk. De leerling moet wel eerst eventuele recuperatiedagen uitputten. Heeft de leerling onvoldoende betaalde vakantiedagen om de hele periode van collectieve sluiting te overbruggen, dan kan hij voor het restant tijdelijke werkloosheid wegens collectieve sluiting aanvragen.

*De onderneming betaalt voor de leerling met een **overeenkomst van alternerende opleiding** een leervergoeding voor de opleiding in de onderneming én voor het volgen van de lessen en de daarmee gelijkgestelde activiteiten.*

Daarop komen uitzonderingen. De leervergoeding moet niet worden betaald voor het volgen van de lessen:

- tijdens het facultatieve gedeelte van het pre- en postpartumverlof waarbij de leerling de lescomponent volgt, maar niet de werkplekcomponent;
- bij profylactisch verlof tijdens de werkplekcomponent;
- enkel na uitputting van de eventuele gewaarborgde leervergoeding (waarbij dus ook moet worden betaald voor de lescomponent): bij tijdelijk gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid waarbij de leerling wel geschikt bevonden wordt om opgeleid te worden tijdens de lescomponent, maar niet tijdens de werkplekcomponent.

In voorkomend geval kan de leerling terugvallen op een vervangingsinkomen. Hij blijft ook verzekerd voor arbeidsongevallen op de lesplaats.

De overeenkomst van alternerende opleiding is een voltijdse overeenkomst. De invulling van dat voltijdse karakter wordt afgeleid uit de sector-cao en kan dus 38 uur op weekbasis bedragen (werkplekcomponent én lescomponent samen).

Tot nog toe gold dat ook voor de **stageovereenkomst** alternerende opleiding (met doorgaans een kleiner volume werkplekuren). Dat wordt nu gewijzigd. De **stageovereenkomst alternerende opleiding** wordt niet langer beschouwd als een voltijdse overeenkomst. Ze wordt gesloten voor minstens 28 uur per week en maximaal de gemiddelde wekelijkse voltijdse arbeidsduur van toepassing in de onderneming. De overeenkomst heeft betrekking op het volledige leertraject, zowel de lescomponent als de werkplekcomponent. Voor de berekening van het aantal telt een les of een activiteit die ermee gelijkgesteld is, voor zestig minuten.

HET STANDPUNT VAN HET GO!

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat akkoord met het ontwerp, maar wenst toch (niet voor het eerst) op te merken:

- wat de omkadering van de centra DBSO betreft: ook van de centra wordt (overigens volkomen terecht) verwacht dat ze zich ten aanzien de leerlingen voltijds engageren. Dat impliceert een personeelsomkadering die dat voltijdse engagement ook kan waarmaken, in lijn met de omkadering waarover scholen voor voltijds secundair onderwijs beschikken (met inbegrip van de verrekening van leerlingkenmerken);
- het GO! is zeker gewonnen voor kwalificerende trajecten-op-maat, maar het civiel effect van de kwalificatie moet ook reëel zijn;
- het GO! is er ook voor gewonnen dat leerlingen flexibel kunnen doorstromen van de tweede naar de derde graad op basis van een verworven onderliggende beroepskwalificatie - op voorwaarde dan wel dat er in de derde graad eerst gewerkt wordt aan de ontbrekende algemene (en sociale) competenties van de tweede graad, zodat de leerling die tijdig behaalt. De leerling kan dan vervolgens voortwerken aan de competenties van de bovenliggende graad.

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft de voorbereiding van de transitie van sommige voorzieningen van Onderwijs naar Welzijn

In afwachting van een (gedeeltelijke) transitie van de internaten buitengewoon onderwijs (MPI, IBSOG en AIBOGO) en het tehuis De Rijzende Ster naar Welzijn, komt er in de internaten buitengewoon onderwijs een benoemingsstop vanaf 1 september 2022.

Uitzonderingen zijn er:

- voor wie voldoet aan artikel 40ter, §2 DRP (55+, de voorwaarden vervullen voor vaste benoeming, de benoeming bij de raad van bestuur aanvragen, sedert 1 februari voorafgaand aan de datum van vaste benoeming in dienst zijn in de instelling, er tijdelijk personeelslid zijn of voor een onvolledige betrekking benoemd);
- voor wie uiterlijk op 31 augustus 2022 is toegelaten tot de proeftijd in een bevorderingsambt;
- voor wie uiterlijk op 1 september 2022 het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur heeft verworven;
- voor wie vóór 1 september 2022 al diensten gepresteerd heeft in een wervings- of bevorderingsambt in een internaat buitengewoon onderwijs.

Tijdens de transitie¹ zullen de onderwijsinspectie en de zorginspectie gezamenlijk bevoegd zijn voor het kwaliteitstoezicht in de internaten en het tehuis.

HET STANDPUNT VAN HET GOI

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat akkoord met het ontwerp.

¹ De maatregel gaat concreet in op de tiende dag na de publicatie van het besluit in het Belgisch Staatsblad.